

Через часту зміну облич (лиц) переді мною, як тим хто виступав перед багатьма шкільними класами, аудиторіями, мітінгами, зборами, церковними соборами і зборами, диспутами, в мене затупіла і кволо відбиває пам'ять обличчя, прізвища. Дуже часто жалуються на мене особи, що знайомі зі мною на те, що по десять раз кожної зустрічі я питаю, як прізвище, ім'я, й по батькові зустрічного, де ми з ним стрівалися. Отже, зберігаючи пам'ять логічну — зв'язку думок, я дуже часто не можу зовсім пригадати обличчя, прізвище, обставини, а особливо коли пройшло досить часу й зокрема в годи після перенесення мною в 1921 р. сипняку і брюшного тифу, як взагалі, людина то краще пам'ятає, що засвоїла свіжими силами, ніж то, що приймає вже стомленою, виснаженою життям. Через те, прошу приймати за цілком щире моє непам'ятання тої чи іншої обставини.

З додатком на 2 стор.

В. Чехівський¹

Допрашивал:

[ГОРОЖАНИН]

20/VII–[19]29 г.

*ГДА СБ України, ф. 6, спр. № 67098-ФП, т. 45, арк. 10–12.
Оригінал. Рукопис олівцем.*

№ 123

Протокол допиту Володимира Чехівського від 23 липня 1929 р.

ПРОТОКОЛ

1929 року 23 липня, я, нижче підписаний Володимир ЧЕХІВСЬКИЙ, показав:

1) Як я пригадав, до мене на помешкання прийшов Павлушков і казав, що після товариства єдності та згоди залишилося декілько товаришів, що хотіли б бути в товаристві і далі. В якому товаристві, він не казав, не називав і «СУМ». Він просив поради. Я висловив думку, що нелегально існувати товариством не слід, я радив залишити зовсім думку про Товариство, а потребу обміну життям задовольняти персональною дружбою, вибравши тих товаришів, що дружба з ними була б позитивною для інтелектуального і морального розвитку. І після цієї розмови дійсно я не знав, чи існує яке товариство. За весь час ні разу на їх чи засіданнях, чи зібраннях, не бував.

2) На додаток до попереднього показання в справі панахиди показую. В той час, як я проповідував в Софіїв[ському] соборі, часто люди і невідомі,

¹ Текст дописано рукою В. Чехівського.

звертались, після виходу з собору до мене з тими чи іншими запитаннями, після того як було оголошено в Соборі про відправу панахиди по Франкові з приводу десятиріччя смерті його, за скільки день до панахиди. Після служби в соборі, як я вийшов з собору, до мене підійшов невідомий і питав, чому церква не служить панахиди по Петлюрі. Між нами виникла розмова, що я показав раніш. Після тієї розмови я думав над тим, що індивідуальне безумовне поминання не є забороненим.

Мені здається, що після тієї розмови, вертаючись до дому, я зустрів В. Ф. Дурдуківського і розказав йому про оголошення відправи на 10-річчя смерті Ів. Франка і про мою думку, що ті, хто хоче дійсно молитись лише, а не політику робити, можуть помолитись індивідуально, не публічно і що це не буде мати політичного характеру. Як я тепер пригадав, після попередніх моїх розмов про панахиду до мене зайшов Павлушков також з питанням про панахиду по Петлюрі, і йому я відповів також, як і перше, указуючи на індивідуальну молитву на панахиду Ів. Франка, як спосіб помолитись за Петлюру тим, хто хоче того.

Цей спосіб вдавався мені зовсім легальним і церковним. Дійсність показала, що і той індивідуальний спосіб став способом нецерковним. Тоді ж і до панахиди і під час панахиди я гадав, що ніщо не виходить за межі суто церковні. В моєму імпровізованому слові я говорив про велике служіння Івана Франка натхненим словом любові до близького, що було дійсним виконанням Христового заповіту. Кликав до єднання в молитві з Франковою любов'ю до всіх людей, кликав до єднання з волею вищого Бога. Всі мої переживання індивідуальні були лише моїм релігійним піднесенням до єдності в молитві з Богом. Піднесення християнське «не від світу цього». Як би воно було «від світу цього» і у мене воно мало б інші форми.

Підчас розмови про загибель Петлюри, здається, з Павлушко[ви]м я висловлював своє переконання про дійсного винуватця цієї загибелі. Слова про руку з Москви не мені належать. Їх приведено було в нашій пресі, як неправдивий вислів якоїсь закордонної газети. Прочітувавши її слова в розмові, їм я протиставив свою думку, що загибель Петлюри є діло руки того буржуазного, антантовського, франко-польського кола, що попхнуло Петлюру на збройну боротьбу з революційною радянською силою, а разом попхнуло на люте загострення і національної ворожнечі, що й дала свою помсту.

Володимир Чехівський

Додаток 3 стор.¹

¹ Текст дописано рукою В. Чехівського. Мова йде про додаток до протоколу допиту від 23 липня 1929 р., який дописаний на 3-й сторінці рукописного варіанту протоколу.

3) Про «СВУ» не маю ніяких відомостей. Ініціали лише вчора після допиту розшифрував, як Союз Визв[олення] Укр[аїни] в порядку догадки. До цієї організації не належав і не належав, як про їх завдання, склад і роботу нічого не знаю.

Володимир Чехівський

*ГДА СБ України, ф. 6, спр. № 67098-ФП, т. 45, арк. 26–26 зб.
Оригінал. Рукопис олівцем.*

№ 124

Додаток до протоколу допиту Володимира Чехівського від 23 липня 1929 р.

ДОДАТОК ДО ПРОТОКОЛУ 23 ЛИПНЯ 1929 року

Визнаю свої провини перед Радвладою в тому, що я спричинився до нелегального угруповання молоді, спричинився до привнесення в панахиду по Іванові Франкові скритого поминання С. Петлюри політичного характеру і що я, колишній діяч УСДРП, наближенням своїм в громадянстві до інтелігенції типу колишнього с[оціал]-ф[едералістського] кола і пробуванням у ньому сприяв ухилу до єдиного національного фронту, до лінії тенденцій і настроїв не лояльних до Радвлади. Цілковито і остаточно осуджую всі ці мої ухили, йтиму далі неухильно радянською лінією громадянського життя. Прошу прийняти до уваги, що без наміру я спричинився і до нелегального угруповання молоді, сам до нього не належачи і в роботі його участі не приймаючи, також і до політичного — характеру скритого помину Петлюри — і до ухилу єдиного національного фронту. Сталося так не через мій намір, плян, бажання, а через мою необачність, пасивність, неухильність до аналізу оточення і одірваність від радянського громадянського життя. Готовий і зараз, в час зазіхань сусідніх імперіалістів на здобутки праці робітництва Радян[ської] держави, віддати свої сили на боротьбу з імперіалістичними захватними заходами світової буржуазії, як ставав я на ту боротьбу і раніш, обстоюючи на Україні єдиний пролетарський фронт.

Володимир Чехівський

Допрашивал:

[ГОРОЖАНИН]

23/VII–[19]29 р.

*ГДА СБ України, ф. 6, спр. № 67098-ФП, т. 45, арк. 27.
Оригінал. Рукопис олівцем.*